

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ**

**РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОСВІТНІХ
ПРОГРАМАХ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ:
ВІД КОНЦЕПЦІЇ ДО ПРАКТИКИ**

**ТЕЗИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
УНІВЕРСИТЕТУ**

(26–27 листопада 2025 року)

Харків 2025

Редакційна колегія:

Соломніков І. В. (відп. редактор), Індик Н. В.,

Семенцова О. В., Дудін О. А.,

Куценко М. Ю., Змій С. О., Рукавішников П. В., Харламова О. М.

*Д-р техн. наук, професор, завідувач
кафедри транспортних систем та
логістики Д. В. Ломотько,
кандидати техн. наук, доценти
Д. С. Лючков, Д. В. Арсененко,
канд. екон. наук, доцент Є. І. Балака*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Головні аспекти сталого розвитку вищої освіти в українських університетах слід розглядати з урахуванням стратегічних документів, сучасних викликів і європейських стандартів.

Основні питання сталого розвитку освіти в університетах України - це інтеграція Цілей сталого розвитку (ЦСР) в освітню політику [1]. Університети мають впроваджувати ЦСР ООН, особливо Ціль з надання якісної освіти, у свої стратегії та навчальні програми. Це включає екологічну, соціальну та економічну сталість у змісті курсів, дослідженнях і управлінні ЗВО.

Особливої важливості набуває міждисциплінарність і оновлення навчальних програм, зокрема впровадження міждисциплінарних освітніх компонентів, які охоплюють теми екології, соціальної відповідальності, сталого бізнесу, транспорту, енергетики тощо. Освітні програми мають формувати у здобувачів системне мислення та Soft Skills.

Інституційні стратегії сталого розвитку полягають у тому, що ЗВО мають розробляти власні стратегії сталого розвитку, які охоплюють енергоефективність і екологічну модернізацію галузі, логістичне управління ресурсами, залучення здобувачів і викладачів до сталих і кращих практик відомих ЗВО.

Україна активно інтегрується в європейський простір вищої освіти, зокрема через відповідність стандартам ESG (European Standards and Guidelines) щодо забезпечення якості освіти [2]. Забезпечення якості освіти відповідно до ESG-стандартів включає внутрішні системи моніторингу, постакредитаційний контроль, прозорість і підзвітність.

Важливим напрямом сталого розвитку вищої освіти є цифровізація та інновації. Сталий розвиток неможливий без цифрової трансформації університетів на базі використання EdTech для доступності освіти. EdTech (скорочено від Education Technology) — це сфера, яка охоплює використання цифрових технологій для покращення освітнього процесу. EdTech включає цифрові платформи Moodle, Google Classroom, Coursera, Prometheus тощо для дистанційного та змішаного навчання, адаптивні системи навчання, що використовують штучний інтелект для персоналізації освітнього контенту, інтерактивні інструменти: віртуальні дошки, симуляції, гейміфікація, VR/AR, а також мобільні додатки для вивчення мов, програмування, спеціальних дисциплін тощо. Це передбачає розвиток онлайн-курсів і відкритих освітніх ресурсів, інтеграцію цифрових навичок у всі освітні рівні [3].

Спираючись на наведені концептуальні підходи щодо подальшого розвитку, ЗВО має сенс конкретизувати окремі заходи навчального та організаційного аспектів науково-педагогічної діяльності, здійснення яких сприятиме підвищенню її якості в УкрДУЗТ. Дотримуючись принципу міждисциплінарності в навчальному процесі, необхідно враховувати результати досліджень щодо співвідношення знань керівників різного рівня, які вони використовують у своїй практичній діяльності (%). Технічний керівник: економічних - 35, технічних - 30, адміністративних - 35. Керівник підприємства: економічних - 45, технічних - 15 адміністративних - 40 (ці дослідження зроблено в умовах адміністративно-командної системи, а в ринкових умовах їхня структура збільшується в бік економічних і адміністративно-юридичних). Виходячи з цього в межах навчального аспекту доцільно:

- для магістрантів і слухачів підвищення кваліфікації технічних спеціальностей ввести освітні компоненти з основ управління: а) фінансово-економічною діяльністю; б) адміністративно-юридичною діяльністю;
- магістрантів і слухачів підвищення кваліфікації гуманітарних спеціальностей — освітні компоненти з основ управління: а) техніко-

технологічним розвитком транспортно-логістичних систем; б) адміністративно-юридичної діяльності;

- магістрантів і слухачів підвищення кваліфікації всіх спеціальностей – освітні компоненти з основ стратегічного управління;

- з метою підвищення якості науково-педагогічної діяльності в цілому відповідно до стандартів ЄС доцільно розробити і впровадити в УкрДУЗТ комплексну систему управління якістю науково-педагогічної діяльності.

В умовах воєнного та повоєнного стану актуальними є соціальна інклюзія та рівність доступу. Вони полягають у забезпеченні рівного доступу до освіти для всіх верств населення, включно з внутрішньо переміщеними особами, людьми з інвалідністю, представниками меншин, створенні безбар'єрного освітнього середовища — як фізичного, так і цифрового. Вочевидь, це має базуватися на співпраці з громадськістю, бізнесом і державою. Університет має бути активним учасником сталого розвитку суспільства щодо партнерства з галуззю, бізнесом для впровадження інновацій, підтримки спільних проєктів із регіональними представництвами АТ «Укрзалізниця» і громадами, брати участь у формуванні державної політики у сфері освіти і сталого розвитку.

1. Стратегія розвитку вищої освіти України на 2021–2031 роки / Кабінет Міністрів України. Київ, 2020. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.

2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Доповідь про якість вищої освіти в Україні: аналітичний звіт. Київ: НАЯВО, 2024. 112 с. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/Доповідь-про-якість-вищої-освіти-2024.pdf>.

3. Ковальчук І. І. Інтеграція цілей сталого розвитку в діяльність закладів вищої освіти України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 58. С. 112–118. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5117>.